

TARİH OKUMA REHBERİ¹

Zafer ŞEN²

Günümüzde yayın dünyasının gelişmesi ile paralel olarak Tarih alanında da yayınlanan eserler bir hayli fazla ve çeşitli olmaya başlamıştır. Tarihçi olan olmayan çoğu kimse tarih alanında kitap yayınlatabilmektedir. Bu da tarih alanında akademik bilimsel çalışma yapan kişiler hariç tarih seven tarihle ilgilenen ve de öğrencilerin bu tip kitapları temin edip; tarihi bu yetersiz taraflı öznel yaklaşımlarla yazılmış genelde siyasi yaklaşımların ürünü olan bu eserlerden öğrenmelerine yol açmaktadır.

Ülkemizde tarihi gerçekler ne yazık ki dar bir alanda ; yazarlar akademisyenler, doktora ve yüksek lisans öğrencileri, Tarih alanında okuyan üniversite öğrencileri arasında kalmıştır. Umumun anlayacağı şekilde yayınlamamıştır. Millet tarihe yabancı kalmış tv lerden ve yahut sansasyonel yayınlardan tarihi öğrenmek zorunda kalmıştır.

Türk tarihi Dünya ve İslam tarihinden bağımsız düşünülemez. Bu konularla da ilgili eserleri incelemek gerekir Bu yüzden tarihin daha doğru anlaşılması ve tüm kesimlere ulaşabilmesi için tarih okuma rehberi hazırlama gereği hasıl olmuştur. Gerek yerli gerekse yabancı yazarların eserlerini burada önermemiz mümkündür. Fakat binlerce kitap arasında seçerek birkaç kitap önerdik.

Türklerin tarih sahnesine çıkış dönemi için günümüz coğrafi tabiriyle Orta Asya devresi ki aslında Türkistan coğrafyası denmelidir; çünkü Türk'e aidiyeti mevcuttur. Bu devre ile alakalı şarkiyatçı Barthold'un *Moğol İstilasına Kadar Türkistan* adlı eseri ,Prof.Dr.İbrahim Kafesoğlu'nun *Türk Milli Kültürü* adlı eseri,Lazsyo Rasonyi'nin *Tarihte Türklük* adlı eseri,Prof.Dr.Ahmet Taşağıl'ın *Göktürkler* adlı eseri, Prof.Dr.Erdoğan Merçil'in *Müslüman Türk Devletleri Tarihi* adlı eseri,İstan Vasary'nin *Eski İç Asyanın Tarihi* adlı eseri ,Rene Grousset'in *Bozkır İmparatorluğu* adlı eseri okunabilir.

Selçuklu Dönemi için ise ; Prof. Dr. Mehmet Altay Köymen'in *Selçuklu Devri Türk Tarihi* adlı eseri,yine aynı yazarın *Büyük Selçuklu İmparatorluğu Tarihi* (5 cilt) adlı eseri ve Nizamülmülk'ün *Siyasetname*' si, Prof.Dr.Osman Turan'ın *Selçuklular Tarihi ve Türk İslam Medeniyeti* adlı eseri ve *Türkiye Selçukluları* adlı eseri yine aynı yazarın *Selçuklular ve İslamiyet* adlı eseri,Prof.Dr.Yaşar Yücel'in *Türkiye Tarihi* (3 cilt) adlı eseri, Prof.Dr.Mikail Bayram'ın *Türkiye Selçukluları Üzerine Araştırmalar* adlı eseri okunabilir.

Anadolu Beylikleri dönemi için ise Ord.Prof.İsmail Hakkı Uzunçarşılı'nın *Anadolu Beylikleri* adlı eseri, Prof.Dr.Yaşar Yücel'in *Anadolu Beylikleri Hakkında Araştırmalar* (2 cilt) adlı eseri,Prof. Dr. Salim Koca'nın *Anadolu Türk Beylikleri Tarihi* adlı eseri okunabilir.

Osmanlı tarihi için ise ; Ord.Prof.İsmail Hakkı Uzunçarşılı'nın ilk dört cildini yazdığı vefatı sonrasında Ord.Prof.Enver Ziya Karal'ın devam edip bitirdiği *Osmanlı Tarihi* 8 Ciltlik

¹ Bu Makale 13.10.2013 tarihinde www.zafersen.com Tarih Araştırmaları sitesinde yayınlanmıştır.

² Araştırmacı , Tarihçi , Yazar

eseri, Prof.Dr.Halil İnalçık'ın *Osmanlı İmparatorluğu Klasik Çağ* adlı eseri yine aynı yazarın *Devlet-i Aliyye Osmanlı İmparatorluğu Üzerine Araştırmalar* adlı eseri,İsmail Hami Danişmend'in *İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi* adlı eseri, Prof.Dr.Ahmed Akgündüz'ün *Bilinmeyen Osmanlı* adlı eseri,Yılmaz Öztuna'nın *Osmanlı Padişahları* adlı eseri ile yine aynı yazarın *Bir Darbenin Anatomisi* adlı eseri ve *Büyük Osmanlı Tarihi* 10 ciltlik eseri, Prof.Dr.Feridun Emecen'in *Yavuz Sultan Selim* adlı eseri,Prof.Dr.Selahattin Tansel'in *Fatih Devri* adlı eseri, Ayşe Osmanoğlu'nun (II. Abdülhamid'in kızıdır) *Babam Sultan Abdülhamid* adlı eseri, Ord.Prof.Fuad Köprülü'nün *Bizans Müesseselerinin Osmanlı Müesseselerine Tesiri* adlı eseri, Ord.Prof.İsmail Hakkı Uzunçarşılı'nın *Osmanlı Devlet Teşkilatına Medhal* adlı eseri,Prof.Dr.İlber Ortaylı'nın *İmparatorluğun En Uzun Yüzyılı* adlı eseri,Ziya Nur Aksun'un *Osmanlı Tarihi* 6 ciltlik eseri okunabilir.

Dünya Siyasi Tarihi konusunda ise; Prof.Dr. Fahir Armaoğlu'nun *19.ve 20.Yüzyıl Siyasi Tarihi* adlı eserleri ve Rifat Uçarol'un *Siyasi Tarih* adlı eseri okunabilir.

Bizans Tarihi alanında ise George Ostrogosky'nin *Bizans Devleti Tarihi* adlı eseri, **Çin Tarihi** alanında ise Wolfram Eberhard'ın *Çin Tarihi* adlı eseri, **Rusya Tarihi**nde ise Akdes Nimet Kurat'ın *Rusya Tarihi* adlı eseri,**Yunan Tarihi** konusunda Ord.Prof.Arif Müfid Mansel'in *Ege ve Yunan Tarihi* adlı eseri, **Avrupa Tarihi** konusunda Önder Kaya'nın *Avrupa Tarihi Roma İmparatorluğundan Hitler'in Almanyasına* adlı eseri incelenebilir.

Cumhuriyet Tarihi alanında ise başta Atatürk'ün *Nutku*, Kazım Karabekir Paşa'nın *Hatıraları* adlı eseri, Atatürk Araştırma Merkezinin *Türkiye Cumhuriyeti Tarihi* adlı iki ciltlik eseri, Yusuf Hikmet Bayur'un *Türk İnkılabı Tarihi* (2 cilt) adlı eseri incelenebilir.

Türk tarihinin çeşitli dönemleri ve Sosyo-kültürel Ekonomik ve İhtimai tarih açısından ise; Prof. Dr. Ahmet Tabakoğlu'nun *Osmanlı İktisat Tarihi* adlı eseri, Prof.Dr.Osman Akdağ'ın *Osmanlı'nın İktisadi ve İhtimai Tarihi* adlı iki ciltlik eseri, Prof.Dr.Osman Turan'ın *Türk Cihan Hakimiyeti Mefkuresi Tarihi* adlı eseri, Prof. Dr. Erol Güngör'ün *Tarihte Türkler* adlı eseri, Ord.Prof.Fuad Köprülü'nün *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar* adlı eseri, Prof.Dr.Ahmet Akgündüz'ün *Osmanlı Kanunları ve Hukuki Tahlilleri* adlı eseri, Prof.Dr.Ahmet Yaşar Ocak'ın *Türkler ve İslamiyet* adlı eseri, Prof.Dr.Hakkı Dursun Yıldız'ın *Türklerin İslamiyeti Kabulü* adlı eseri, Prof. Dr. M. Çağatay Uluçay'ın *Padişahların Anaları ve Kızları* adlı eser ve aynı yazarın *Harem* adlı eseri, Prof.Dr.Aydın Taneri'nin *Türk Devlet Geleneği* adlı eseri, Prof.Dr.Mehmet Saray'ın *Türk Dünyası* adlı eseri, Nevzat Kösoğlu'nun *Türk Dünyası* adlı eseri, Prof.Dr.Muharrem Ergin'in *Orhun Abideleri* adlı eseri, Niyazi Berkes'in *Türkiye'de Çağdaşlaşma* adlı eseri, Prof.Dr.Bernard Lewis'in *Modern Türkiye'nin Doğuşu* adlı eseri, Prof.Dr.Yusuf Halaçoğlu'nun *Anadoluda Aşiretler Cemaatler Oymaklar* adlı eseri, Prof.Dr.Metin Hülagü'nün *Yurtsuz İmparator Sultan Vahdettin* adlı eseri okunabilir.

Tarihimizi meşgul eden bazı mühim meselelerle alakalı da kitap önermemiz uygun olacaktır. **Ermeni Meselesi** için Esat Uras'ın *Tarihte Ermeniler ve Ermeni Meselesi* adlı eseri, **Pontus Meselesi** için Dr.Yusuf Gedikli'nin *Pontus Meselesi* adlı eseri, **Kıbrıs Meselesi** için Sabahattin İsmail'in *150 Soruda Kıbrıs Sorunu* adlı eseri, **Azınlıklar ve Misyonerlik meselesi** için ise Necdet Sevinç'in *Osmanlıdan Günümüze Misyonerlik Faaliyetleri Okullar-*

Kiliseler-Yardımları Kurumları adlı eseri ,**Musul Meselesi** için Prof.Dr.Mim Kemal Öke'nin *Musul Meselesinin Kronolojisi 1918-1926* adlı eseri incelenebilir.

İslam tarihi alanında ise şu eserler incelenebilir; Martin Lings'in *Hz.Muhammed'in Hayatı* adlı eseri, Gelibolulu Mustafa Ali'nin *İslam Devletleri Tarihi* adlı eseri, M.Asım Köksal'ın *Peygamberler Tarihi* adlı eseri,Ziya Nur Aksun'un *İslam Tarihi* adlı eseri,Yusuf Ziya Yörükân'ın *İslam Dini ve Mezhepleri Tarihi* adlı eseri,İsmail Hakkı İzmirli'nin *İslam Felsefesi Tarihi* adlı eseri, Muhammed Ebu Zehra'nın *Mezhepler Tarihi* adlı eseri, Şemseddin Sivasi'nin *Dört Büyük Halife* adlı eseri bu konuda incelenebilir.

Tarih Eğitimi ve Öğretimi ile ilgili de aşağıdaki eserlerden faydalanılabilir. Zeki Velidi Togan'ın *Tarihte Usul* adlı eseri, Prof.Dr.Nuri Köstüklü'nün *Sosyal Bilimler ve Tarih Öğretimi* adlı eseri, Mübahat Kütükoğlu'nun *Tarih Araştırmalarında Usul* adlı eseri incelenebilir.

Bütün bunlardan başka Osmanlı tarihi birinci elden kaynaklarla araştırılmak isteniyor ve Osmanlıca biliniyorsa ; kadı Sicilleri, fermanlar, beratlar, divan-ı Hümayun kararları ,tahrir defterleri, temettüat defterleri de incelenebilir. Bu kaynaklar okunup anlaşılacak değerlendirildiği zaman tarihi gerçekler ortaya çıkar.

Günümüzde çoğu yazarın bir siyasi düşünceye mal etmeye çalıştığı tarih tarih olmaktan çıkmıştır. Yayınevleri bile belli bir amaca hizmet etmek için tarih kitabı basmaya çalışmaktadır. Bu zihniyetler külliyen yanlıştır.

Tarih bilimi gerçek belgelere dayanan objektif tarafsız, zamanın şartlarıyla değerlendirilen herhangi bir grup zümre ve siyasi akımın hizmetçisi olmamalıdır. Tarihi bilgi tahrifatı ve karmaşası ortadan kaldırılmalıdır.Bu tarihi sorumluluk tarihçilere daha çok çalışma zorunluluğu getirmektedir.

Gayret bizden Tevfik Allah (cc) 'tandır.